Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2953

Vragen van de leden **Boomsma** en **Ceulemans** (beiden JA21) aan de Ministers van Asiel en Migratie en van Justitie en Veiligheid over *de toename van geweld, mishandeling, bedreiging en diefstal door migranten in de Amsterdamse Binnenstad* (ingezonden 10 juni 2026).

Antwoord van Minister **Van den Brink** (Asiel en Migratie), mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid (ontvangen 7 september 2026). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2025–2026, nr. 2449.

Vraag 1
Heeft u kennisgenomen van het artikel «Groepjes jongens stelen niet alleen, maar beroven, bedreigen en mishandelen ook: «alarm om steeds gewelddadigere dieven in Amsterdamse binnenstad»»?[1]

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Bent u bekend met het artikel «Klokkenluider binnen politiekorps: «Criminele asielzoekers terroriseren Amsterdam»» van 25 augustus 2022?[2]

Antwoord 2
Ja.

Vraag 3 en 4
Kunt u een reflectie geven op de oorzaken, gevolgen en de toename van deze problematiek over de afgelopen vier jaar? Welke maatregelen zijn de afgelopen jaren getroffen om deze criminaliteit terug te dringen?
Bent u bereid om na te vragen bij de politie in Amsterdam centrum, waar vier jaar geleden deze noodklok werd geluid, om te onderzoeken, desnoods op basis van mogelijk anonieme vragen, hoe agenten aankijken tegen de

[1] Parool, 6 juni 2026, «Groepjes jongens stelen niet alleen, maar beroven, bedreigen en mishandelen ook: «alarm om steeds gewelddadigere dieven in Amsterdamse binnenstad»», «Groepjes jongens stelen niet alleen, maar beroven, bedreigen en mishandelen ook: «alarm om steeds gewelddadigere dieven in Amsterdamse binnenstad»» | Het Parool

[2] Telegraaf, 25 augustus 2022, «Klokkenluider binnen politiekorps: «Criminele asielzoekers terroriseren Amsterdam»», Klokkenluider binnen politiekorps: «Criminele asielzoekers terroriseren Amsterdam» | De Telegraaf

ah-tk-20252026-2953
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2026

situatie op dit moment, wat er aan maatregelen is genomen de afgelopen vier jaar, en wat er volgens hen aanvullend nodig is?

Antwoord 3 en 4
We zien niet alleen in de Amsterdamse binnenstad, maar ook in andere grote steden, een aanhoudend probleem van overlast en criminaliteit waar ook jonge asielzoekers bij betrokken zijn. Het gaat daarbij vaak om een mobiele groep overlastgevers, die overlast of criminaliteit pleegt in een andere gemeente dan waar zij zelf feitelijk verblijft.
Bureau Beke heeft eerder in opdracht van het WODC onderzocht welke factoren ten grondslag kunnen liggen aan verschillende vormen van overlast en crimineel gedrag door COA-bewoners. Dit onderzoeksrapport is eind vorig jaar gepubliceerd.
Bij brief van 22 mei jl. heb ik uw Kamer nader geïnformeerd over deze kwalitatieve onderzoeksbevindingen en de daaraan gerelateerde inzet vanuit het Rijk.[3]
Op lokaal niveau worden in Amsterdam ten aanzien van overlast verschillende bestuurlijke maatregelen ingezet, zoals cameratoezicht en de instelling van overlastgebieden, waarin gebiedsverboden kunnen worden opgelegd na het begaan van wets- of APV-overtredingen. Voor de politie heeft de overlast in het centrumgebied hoge prioriteit; er is extra toezicht ingericht in de winkelstraten en er wordt nauw samengewerkt met partners aan nieuwe interventies. Hierbij wordt veelvuldig operationeel afgestemd, waarbij signalen van ondernemers en beveiligers direct worden vertaald naar een gerichte politie-inzet. Daarnaast monitort de politie, en dan specifiek de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM), de situatie nauwgezet om, in samenwerking met de IND en het COA, waar mogelijk direct maatregelen te treffen binnen de asielketen.

Vraag 5
In 2022 stelden klokkenluiders bij de Amsterdamse politie dat zij hun handen vol hadden aan criminele asielzoekers uit Noord-Afrika, dat het bestrijden van deze criminaliteit zinloos was zolang daders niet werden uitgezet, en dat zij dit als zeer frustrerend ervoeren; wat kunt u, vier jaar later, zeggen tegen deze agenten om hun zorgen tegemoet te komen, en op welke concrete wijze is de situatie sindsdien verbeterd?

Antwoord 5
Het kabinet geeft hoge prioriteit aan de terugkeer van vertrekplichtige vreemdelingen. Daartoe worden langs meerdere sporen stappen gezet om het aantal vertrekken te verhogen. Voor gedwongen terugkeer is het essentieel dat vreemdelingen in beeld zijn bij de Nederlandse autoriteiten. Daarbij wordt, als dit nodig is, gebruik gemaakt van vreemdelingenbewaring. In 2025 is het aantal plekken voor vreemdelingenbewaring uitgebreid.
Medewerking van derde landen is cruciaal, zoals voor het afgeven van vervangende reisdocumenten. De laatste jaren heeft Nederland sterk ingezet op het verbeteren van de migratiesamenwerking met derde landen. Als gevolg hiervan is de terugkeersamenwerking met verschillende landen, waaronder landen in Noord-Afrika, verbeterd. Zo is er nu sprake van «zicht op uitzetting» naar Marokko en Algerije. Dit heeft ook ertoe geleid dat Nederland de laatste jaren meer vertrekplichtige vreemdelingen naar deze landen heeft kunnen uitzetten.
De nieuwe Terugkeerverordening moet de terugkeerprocedure versimpelen, administratieve lasten verminderen en zorgen voor een eenvoudiger en efficiënter Europees terugkeerproces. Daarnaast creëert de nieuwe terugkeerverordening meer gronden voor vreemdelingenbewaring, mogelijkheden om langere inreisverboden op te leggen en creëert het tevens mogelijkheden voor innovatieve oplossingen, bijvoorbeeld terugkeer- en transithubs.
Daarnaast is het kabinet bezig om bepaalde onderdelen van het Nederlandse terugkeersysteem te wijzigen. Enkele van de voorgestelde wijzigingen zijn opgenomen in de Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring, die onlangs is aangenomen in de Tweede Kamer. Zo wordt in deze wet de mogelijkheid

[3] Kamerstukken II, 2025–2026, nr. 3559

voor ongewenstverklaring van vreemdelingen verruimd. Ook maakt de Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring het meewerken aan vertrek verplicht.

Vraag 6
Hoeveel (uitgeprocedeerde) criminele asielzoekers zijn de afgelopen jaren per jaar vervolgd en hoeveel bestraft voor criminaliteit, van hoeveel criminele asielzoekers is als gevolg daarvan hun asielprocedure stopgezet en afgewezen en hoeveel criminele asielzoekers zijn uitgezet? Voor welk type misdrijven is in de praktijk besloten om asielprocedures stop te zetten en/of uit te zetten?

Antwoord 6
Voor een cijfermatig overzicht van het aantal verdachtenregistraties van COA-bewoners en de strafrechtelijke afdoeningen door het Openbaar Ministerie en de Rechtspraak verwijs ik naar de zogeheten Incidentenmonitor van het WODC. Op 2 juli jl. is de rapportage over 2019–2025 door het WODC gepubliceerd.[4]
Wanneer vreemdelingen misdrijven plegen en hiervoor (onherroepelijk) veroordeeld zijn, toetst de IND op verblijfsrechtelijke consequenties. In 2025 werden 20 asielvergunningen ingetrokken en 110 asielaanvragen afgewezen op grond van de openbare orde.[5]

Vraag 7
Bent u het met de indieners eens dat het cruciaal is dat asielzoekers die dergelijk crimineel gedrag vertonen de consequenties daarvan moeten (leren) vrezen om hen hiervan te weerhouden? In hoeverre vindt u dat de consequenties die zij op dit moment doorgaans ondervinden voldoende afschrikwekkend zijn? Kunt u dit toelichten?

Antwoord 7
Ja, ik ben het met de indieners eens dat asielzoekers die crimineel gedrag vertonen daarvan de consequenties moeten ondervinden. Een asielzoeker die een strafbaar feit pleegt, moet duidelijk merken dat het plegen van misdrijven direct strafrechtelijke gevolgen heeft (lik-op-stuk). Onder lik-op-stuk beleid wordt verstaan een snelle interventie na aanhouding van de verdachte tot en met de succesvolle tenuitvoerlegging van de straf. Dat zijn bij voorkeur de supersnelrechtzitting bij de politierechter, waarbij de verdachte binnen 72 uur na aanhouding vanuit de inverzekeringstelling wordt berecht en de snelrechtzitting bij de politierechter waarbij de verdachte binnen 17 dagen na aanhouding vanuit de bewaring wordt berecht. In beide situaties wordt een verdachte berecht vanuit de voorlopige hechtenis en kan de rechter bevelen dat de resterende straf direct aansluitend wordt uitgezeten.
Of de inzet van (super)snelrecht en directe tenuitvoerlegging van de sanctie (vaak een gevangenisstraf) mogelijk is, hangt af van de omstandigheden en is aan de officier van justitie.

Vraag 8
Hoe vaak worden criminele asielzoekers die winkeldiefstallen plegen en werkloos geraakte arbeidsmigranten die overvallen of geweld plegen zoals beschreven in deze artikelen en die worden opgepakt door winkelaars en/of vervolgens door de politie, daadwerkelijk vervolgd?

Antwoord 8
Deze categorisering wordt door het Openbaar Ministerie niet cijfermatig bijgehouden.

Vraag 9
Hoe vaak krijgen criminele asielzoekers die worden gepakt voor dergelijke misdrijven gestraft door een maatregel opgelegd door het asielzoekerscentrum (AZC)?

---

[4] Kamerstukken II, 2025–2026, 19 637, nr. 3614
[5] Zie de Staat van Migratie 2026. In de Staat van Migratie wordt jaarlijks het aantal verblijfsvergunningen gepubliceerd dat is ingetrokken en het aantal asielaanvragen dat is afgewezen op grond van de openbare orde.

Antwoord 9
De opsporing en vervolging van strafbare feiten berusten primair bij de strafrechtketen en vallen niet onder de verantwoordelijkheid van het COA. Hoe vaak COA een maatregel oplegt die verband houdt met gedragingen van de bewoner buiten het AZC, wordt niet als categorie zodanig systematisch bijgehouden.
De IND beziet bij een onherroepelijke veroordeling altijd of verblijfsrechtelijke consequenties mogelijk zijn (bijvoorbeeld intrekking of weigering).

Vraag 10
Klopt het dat politieteams in de Amsterdamse binnenstad destijds het overgrote deel van hun tijd kwijt waren aan criminele asielzoekers, zoals in 2022 werd gerapporteerd? Kunt u bij de betreffende politieteams nagaan welk deel van hun schaarse politietijd agenten momenteel kwijt zijn aan deze groepen criminelen in de Amsterdamse binnenstad, Ter Apel en Budel?

Antwoord 10
Deze vraag kan niet kwantitatief worden beantwoord, omdat de politie-inzet niet op deze wijze wordt geregistreerd.

Vraag 11
Klopt het dat winkeliers SODA-boetes (Service Organisatie Directe Aansprakelijkstelling) van 181 euro uitsluitend kunnen opleggen aan Nederlands ingezetenen en dat arbeidsmigranten en asielzoekers daardoor buiten dit systeem vallen? Hoe verloopt dit incasso-systeem in de praktijk? Is het mogelijk om deze boetes ook op te leggen aan arbeidsmigranten en asielzoekers en wat zou daarvoor nodig zijn?

Antwoord 11
Nee, dat klopt niet. Arbeidsmigranten en asielzoekers worden eveneens door SODA aangeschreven op het bij SODA bekende adres. SODA ziet echter op landelijk niveau dat de groep arbeidsmigranten en asielzoekers moeilijk aan te spreken zijn op de schade die zij veroorzaken, omdat verhuizing vaak voorkomt en post ongeopend retour komt. Doordat deze groep moeilijk vindbaar is, is de verhaalbaarheid van vorderingen erg laag.
Dagvaarden is voor SODA vervolgens geen aantrekkelijke optie, omdat dan moet worden geïnvesteerd in het verhalen van een vordering waarvan de debiteur moeilijk vindbaar is. Dit heeft als gevolg dat de meldingsbereidheid bij ondernemers daalt.

Vraag 12
Klopt het dat winkeliers die een SODA-boete opleggen van 181 euro zelf slechts 80 euro daarvan ontvangen? Zo ja, op welke gronden is deze verdeling bepaald en bent u bereid dit aandeel voor winkeliers te verhogen?

Antwoord 12
SODA werkt in de meeste gevallen voor ondernemers op basis van no cure no pay. In ongeveer 70% van de gevallen lukt het SODA de schade te verhalen. Tijdens de incassofase, de deurwaardersfase en gerechtelijke fase draagt SODA alle risico's en kosten. Om deze werkzaamheden te mogen verrichten voldoet SODA aan de eisen van de Wet Kwaliteit Incassodienstverlening. Bij deze werkzaamheden spant SODA zich in een zo hoog mogelijk percentage uit te keren aan ondernemers. Gemiddeld keert SODA, afhankelijk van de afspraken, 110 tot 130 euro uit aan de ondernemer.
De genoemde (circa) 80 euro raakt aan de gegarandeerde SODA-schadevergoeding voor ondernemers in Westerwolde.[6] Mede naar aanleiding van de wens van ondernemers in Ter Apel voor één schadeloket, is voor ondernemers en bewoners in Ter Apel thans een separate schaderegeling opgezet.

[6] Zoals nader toegelicht in Kamerstukken II, 2024–2025. 19 637, nr. 3386

Vraag 13
Klopt het dat criminele asielzoekers winkeliers die hen aanspreken of aanhouden hen regelmatig bedreigen en foto's van hen nemen? Hoe vaak zijn criminele asielzoekers vervolgd voor deze vormen van intimidatie, welke straffen staan daarop en welke straffen worden daarvoor zoal uitgedeeld?

Antwoord 13
De politie heeft laten weten de signalen over de toenemende agressie, intimidatie en het maken van foto's van winkelpersoneel door winkeldieven, waaronder asielzoekers, in het kernwinkelgebied van Amsterdam in algemene zin te herkennen. Dit gedrag is volstrekt onacceptabel. Winkelpersoneel moet te allen tijde veilig zijn werk kunnen doen.
Deze categorieën van delicten worden door het Openbaar Ministerie niet apart cijfermatig bijgehouden.

Vraag 14
Klopt het dat de landelijke Top X-lijst van overlastgevende asielzoekers inmiddels bijna 1.200 personen telt, waarvan de helft van Syrische afkomst is en meer dan een derde minderjarig? Klopt het voorts dat alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) over het algemeen niet worden geplaatst in procesbeschikbaarheidslocaties en dat de handhaving en toezichtlocatie (HTL) niet meer wordt gebruikt? Welke concrete interventies staan dan wel ter beschikking voor deze specifieke groepen en acht u die toereikend om overlastgevend en crimineel gedrag effectief aan te pakken?

Antwoord 14
Ja, dat klopt voor wat betreft de eerste en tweede deelvraag. De procesbeschikbaarheidslocatie, zoals deze bestond tijdens de procesbeschikbaarheidsaanpak, was ingericht voor een specifieke doelgroep waarbij kwetsbaren, waaronder minderjarigen, zijn uitgesloten van. In maart 2025 hebben het COA en Nidos besloten tot een (tijdelijke) plaatsingsstop van amv op de htl. Dit naar aanleiding van diverse incidenten waar amv bij betrokken waren. Van deze incidenten is melding gedaan bij de betrokken Inspecties en zijn er evaluatieverslagen opgesteld. In de evaluaties werd geconstateerd dat een aantal verbeteringen moet worden doorgevoerd, voordat de plaatsingsstop van amv opgeheven kan worden. Zie in dit verband ook de toelichting aan uw Kamer bij brief van 22 mei jl.[7] Het COA en Nidos werken hangende deze tijdelijke plaatsingsstop voor amv op de htl in gezamenlijkheid aan een duurzaam, goed en veilig werk-, woon-en begeleidingsklimaat voor amv. Verder kan het COA, in samenspraak met Nidos, een amv die ernstige overlast veroorzaakt, plaatsen in de Perspectief Opvang Nidos (PON). In de PON ontvangen jongeren intensieve begeleiding, waarbij zij werken aan hun gedrag en toekomstperspectief, zowel binnen als buiten Nederland. Ik werk met het COA en Nidos op dit moment aan een afspraak uit het coalitieakkoord over verlengde opvang en aanvullende begeleiding van asielzoekers van 18–21 jaar.

Vraag 15
Welke specifieke strafrechtelijke en vreemdelingenrechtelijke consequenties kunnen minderjarige asielzoekers die overlast veroorzaken of strafbare feiten plegen in de praktijk ondervinden en hoe vaak zijn deze opgelegd? Voorziet de aangenomen motie-Boomsma over een landelijk actieplan voor jonge Syrische asielzoekers in voldoende uitvoerbare maatregelen voor amv's, in het bijzonder waar het detentiemogelijkheden betreft (Kamerstuk 19 637, nr. 3413)? In hoeveel gevallen zijn de in de uitvoering van de motie voorgestelde acties daadwerkelijk opgelegd?

Antwoord 15
Waar het gaat om minderjarige vreemdelingen geldt dat het reguliere jeugdstrafrecht van toepassing is. Het toepasbaar instrumentarium uit het jeugdstrafrecht kent een pedagogisch uitgangspunt en zet daarmee ook in op verkleining van het risico op herhaling. Samen met de partners uit de vreemdelingenketen en de jeugdstrafrechtketen voert het Ministerie van

[7] Kamerstukken II, 2025–2026, 19 637, nr. 3559

Justitie en Veiligheid gesprekken over handvaten om dat toepasbaar instrumentarium ook zo goed mogelijk in te zetten voor deze doelgroep.
In de doorontwikkeling naar een landelijke tafel om mobiele overlastgevende en criminele vreemdelingen aan te pakken, wordt nadrukkelijk samengewerkt met de organisaties in de vreemdelingenketen en strafrechtketen om op die manier te borgen dat het beschikbare instrumentarium maximaal wordt ingezet. Zoals toegelicht in de brief van 2 juli jl.[8] wordt thans de persoonsgerichte aanpak in Utrecht doorontwikkeld naar een landelijke tafel met het streven om zo spoedig mogelijk na het zomerreces operationeel te zijn. Ondertussen blijft onverkort de werkafspraak van kracht dat de politie bij een strafbaar feit door een alleenstaande minderjarige vreemdeling voogdijinstelling Nidos informeert, zodat door de voogd van Nidos en de amv-mentor van het COA de begeleiding van de jeugdige waar nodig wordt aangescherpt. Zulke lokale interventies worden niet op centraal niveau geregistreerd.

Vraag 16
Klopt het dat de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) in de nieuwe werkinstructie voor het Plan van Aanpak openstaande asielaanvragen een roulatiesysteem hanteert waarbij nationaliteiten periodiek worden afgewisseld om de belasting van de rechtspraak te spreiden? Maakt u in deze werkinstructie ruimte voor het prioritair (her)beoordelen van asielaanvragen en verblijfsvergunningen van (overlastgevende) Syriërs, mede in het licht van de aangenomen motie-Boomsma/Ceulemans over een taskforce terugkeer Syriërs (Kamerstuk 36 800 XX, nr. 28)?

Antwoord 16
Voor de aanvragen die voor 12 juni 2026 zijn ingediend, is in een daartoe opgesteld plan van aanpak een onderverdeling in categorieën gemaakt ten behoeve van specialisatie of standaardisering bij de IND en daarmee een snellere behandeling van de aanvragen. U bent hierover bij brief van 5 juni jl. geïnformeerd. Het plan van aanpak ziet uitsluitend op het afdoen van openstaande aanvragen en niet op het herbeoordelen van reeds verleende vergunningen.
Er zal gestart worden met de categorie van personen uit landen waarvoor het niet zeer waarschijnlijk is dat hun aanvraag wordt ingewilligd op basis van het landenbeleid. Hierin worden de Syrische aanvragen met prioriteit meegenomen. De IND zal in tijdscohorten van ongeveer drie maanden werken, waarbij steeds wisselende nationaliteiten worden opgepakt. Syriërs maken standaard onderdeel uit van die tijdscohorten binnen de aanpak openstaande asielaanvragen. Zoals in de brief aangegeven, blijft de aanpak van overlastgevende asielzoekers de hoogste prioriteit houden. Deze groep gaat, net als voorheen het geval was, met een geprioriteerde procedure door het proces en staat daarmee los van dit plan van aanpak.

Vraag 17 en 18
Wat is de stand van uitvoering van de aangenomen motie-Ceulemans/Van der Plas die de regering verzocht vóór 1 mei 2026 de Kamer te informeren over concrete maatregelen tegen de overlast rondom azc Budel (Kamerstuk 19 637, nr. 3510). Wat is de stand van uitvoering van de aangenomen motie-Ceulemans die verzocht te zorgen voor beveiliging en/of ov-boa's op de buslijnen en pendelbus tussen Emmen en Ter Apel (Kamerstuk 19 637, nr. 3531)? Welke concrete maatregelen zijn sindsdien genomen?
In hoeverre is de situatie in Budel en op de buslijnen rond Ter Apel inmiddels verbeterd en zo niet, welke aanvullende stappen worden op korte termijn gezet?

Antwoord 17 en 18
In dit verband wordt verwezen naar de recente brief over de uitwerking van de genoemde moties en voortgang van de maatregelen in de aanpak van overlast in het openbaar vervoer.[9]

---

[8] Kamerstukken II, 2025–2026, 19 637, nr. 3614
[9] Aanpak overlast in het openbaar vervoer door asielzoekers en voortgang maatregelen | Tweede Kamer der Staten-Generaal

Vraag 19
Bent u het eens met de stelling dat het tijd is voor een grootschalige campagne waarbij politie, Openbaar Ministerie, IND en Dienst Justitiële Inrichtingen rond de tafel gaan om harde keuzes te maken om deze problematiek beter aan te pakken, daar tijd voor vrij te maken en waar mogelijk vast te zetten en vervolgens uit te zetten?

Antwoord 19
De burgemeester is lokaal eindverantwoordelijke voor de handhaving van de openbare orde en voert hierbij het operationele gezag over de politie. Uitgangspunt is reeds dat bij strafbare feiten normerend wordt opgetreden. Dat vereist nauwe samenwerking tussen de vreemdelingenketen, strafrechtketen en lokale driehoek. Het vraagt voortdurende inspanning van alle betrokken partners om zich te committeren aan het maximaal toepassen van het beschikbare instrumentarium.
Voor verdachten moet duidelijk zijn dat het plegen van een misdrijf direct gevolgen heeft in de vorm van lik-op-stuk.
Daarbij geldt parallel dat de inzet van de vreemdelingenketen erop is gericht om de asielprocedures van overlastgevers snel- en slagvaardig af te doen, waarbij de IND na een onherroepelijke veroordeling altijd beziet of intrekking of weigering van een asielvergunning mogelijk is, en de DTenV direct na afwijzing voortvarend inzet op terugkeer naar land van herkomst of overdracht naar de verantwoordelijke lidstaat.